

Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τμήματος Ελληνικής Φιλολογίας του Δημοκριτείου Πανεπιστημίου Θράκης
σε συνεργασία με το
ΕΚΕΦΕ Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και Επικοινωνιών
με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της ένταξης»

**ΜΕΛΕΤΗ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΞΟΥΘΕΝΩΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ
ΠΟΥ ΕΡΓΑΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΔΟΜΕΣ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ**

**STUDY ON THE PROFESSIONAL BURNOUT
OF SPECIAL EDUCATION TEACHERS IN GREECE**

της
Αμβροσιάδου Κυριακής

Μεταπτυχιακή διατριβή που υποβάλλεται
στην τριμελή επιτροπή για την απόκτηση του μεταπτυχιακού τίτλου του
Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών Εξειδίκευσης
του Τ.Ε.Φ-Δ.Π.Θ. σε συνεργασία με το Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. Δημόκριτος – Ινστιτούτο Πληροφορικής και
Επικοινωνιών με τίτλο: «Εξειδίκευση στις Τ.Π.Ε. και Ειδική Αγωγή – Ψυχοπαιδαγωγική της
ένταξης»

Εγκεκριμένο από την τριμελή επιτροπή:

1.	ΖΩΗ ΓΑΒΡΙΗΛΙΔΟΥ	Καθηγήτρια Τ.Ε.Φ. Δ.Π.Θ.
2.	ΜΑΡΙΑ ΜΗΤΣΙΑΚΗ	Επίκουρη Καθηγήτρια Τ.Ε.Φ. Δ.Π.Θ.
3.	ΖΩΗ ΚΑΡΑΜΠΑΤΖΑΚΗ	Συνεργαζόμενη Ερευνήτρια Ι.Π.Τ. Ε.Κ.Ε.Φ.Ε. "ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ"

Κομοτηνή, 2019

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σκοπός της παρούσας μελέτης είναι να διερευνηθεί το επίπεδο της επαγγελματικής εξουθένωσης των εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης που εργάζονται σε δομές ειδικής αγωγής και τον ρόλο που παίζουν παράγοντες όπως το φύλο, η ηλικία, τα έτη προϋπηρεσίας και το επίπεδο εκπαίδευσης στην εμφάνιση του συνδρόμου. Στην έρευνα συμμετείχαν 78 εκπαιδευτικοί που εργάζονται σε δομές ειδικής αγωγής (παράλληλη στήριξη, τμήματα ένταξης, ενισχυτική διδασκαλία) μέσα στα γενικά σχολεία και σε ειδικά σχολεία. Η ανάλυση των δεδομένων έδειξε ότι οι εκπαιδευτικοί που συμμετείχαν στην έρευνα βιώνουν μέτρια επίπεδα συναισθηματικής εξάντλησης και αποπροσωποποίησης και χαμηλά επίπεδα προσωπικής επίτευξης. Η ηλικία των εκπαιδευτικών και τα έτη προϋπηρεσίας παρουσιάζουν στατιστικώς σημαντική συσχέτιση με τη συναισθηματική εξάντληση. Αντίθετα, το φύλο και το επίπεδο σπουδών δεν σχετίζονται στατιστικά με καμία διάσταση της επαγγελματικής εξουθένωσης.

Λέξεις-κλειδιά: επαγγελματική εξουθένωση, εκπαιδευτικοί ειδικής αγωγής, ηλικία, φύλο, έτη προϋπηρεσίας, επίπεδο εκπαίδευσης.

ABSTRACT

The present study examines the level of professional burnout among 78 special education teachers who work in Greek primary schools and how factors such as gender, age, work experience and academic training influence its existence. The results indicated that special education teachers experience middle levels of emotional exhaustion and depersonalization and low levels of personal achievement. The age and the academic training were found to have significant correlation with special educators' burnout. In addition, either age or work experience were found to have no significant correlation with one of the three dimensions of burnout.

Keywords: *professional burnout, special education teachers, age, gender, work experience, academic training.*

Βιβλιογραφία

- Αβεντισιάν-Παγοροπούλου, Α., Κουμπιάς, Ε. & Γιαβρίμης, Π. (2002). Σύνδρομο επαγγελματικής εξουθένωσης, το χρόνιο άγχος των δασκάλων και η μετεξέλιξή του σε επαγγελματική εξουθένωση. *Μέντορας*, 103-127.
- Αλεξόπουλος, Δ. (1990). Ο μεταβαλλόμενος ρόλος του καθηγητή της Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης στην Ελλάδα: Πηγές άγχους, άγχος από την εργασία και ικανοποίηση απ' αυτήν. *Νέα Παιδεία*, 56, 58-85.
- Alkhrisa, M. (2002). Burnout among a selective sample of American and Jordanian teachers. *Dirasat, Educational Sciences*, 18, 62-79.
- Antoniou, A.S. (1999). Personal traits and professional burnout in health professionals, *Archives of Hellenic Medicine*, 16(1), 20-28.
- Αντωνίου, Α.Σ. & Ντάλλα, Μ. (2010). Επαγγελματική εξουθένωση και ικανοποίηση από το επάγγελμα Ελλήνων δασκάλων (ειδικής και γενικής αγωγής) και καθηγητών δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης: Συγκριτική μελέτη. Στο: Χ.Καρακιουλάφη & Μ.Σπυριδάκη (Επιμ.Έκδ.), *Εργασία & Κοινωνία*, (365-399), Αθήνα: Διόνικος.
- Antoniou, A.S., Polychroni, F. & Kotroni, C. (2009). Working with students with special educational needs in Greece: Teachers' stressors and coping strategies. *International Journal of Special Education*, 24, 100-111.
- Antoniou, A.S., Polychroni, F., Vlachakis, N. (2006). Gender & age differences in occupational stress and professional burnout between primary and high school teachers in Greece. *Journal of Managerial Psychology*, 21 (7), 682-690.
- Antoniou, A.S., Polychroni, F., Walters, B. (2000). Sources of stress and professional burnout of teachers of special educational needs in Greece. *International Special Education Congress*. University of Manchester 24th-28th July 2000.
- Bandura, A. (1986). *The social foundations for of thought and action: A social cognitive theory*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall.
- Banks, S.R. & Necco, E.G. (1990). The effects of special education category and type of training on job burnout in special education teachers. *Teacher Education and Special Education*, 13, 187-191.

- Βασιλόπουλος, Σ.Φ. (2012). Η επαγγελματική εξουθένωση και η σχέση της με το κοινωνικό άγχος στους εκπαιδευτικούς της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. *Hellenic Journal of Psychology*, 9, 18-44.
- Bataineh, O. & Alsagheer, A. (2012). An Investigation of Social Support and Burnout among Special Education Teachers in the United Arab Emirates. *International Journal of Special Education*, 27(2), 5-13.
- Beck, C.L. & Gargiulo, R.M. (1983). Burnout in teachers of related and not related children. *Journal of Educational Research*, 76, 169-173.
- Berry, B., Daughtrey, A. & Wieder, A. (2010). Preparing to lead an effective classroom: The role of teacher training and professional development programs. Ανακτήθηκε από: <https://eric.ed.gov/?id=ED509718>.
- Betoret, F.D. (2009). Self-efficacy, school resources, job stressors and burnout, among Spanish primary and secondary school teachers: a structural equation approach. *Educational Psychology*, 29(1), 45-68.
- Blandford, S. (2000). *Managing professional development in schools*. London, UK: Routledge.
- Blandford, S. & Grundy, W. (2000). Developin-g a culture for positive behaviour management. *Emotional and behave Difficulties*, 19 (1), 21-32.
- Blase, J.J. (1982). A social-psychological grounded theory of teacher stress and burnout. *Educational Administration Quarterly*, 18, 93-113.
- Boe, E.E., Bobbitt, S.A. & Cook, L.H. (1997). Whither didst thou go? Retention, reassignment, migration, and attrition of special and general education teachers in national perspective. *The Journal of Special Education*, 30, 370-389.
- Brotheridge, M.C. & Grandey, A. (2002). Emotional Labor and Burnout: Comparing Two Perspectives of "People Work". *Journal of Vocational Behavior*, 60(1), 17-39.
- Burke, R. J., & Greenglass, E. (1993). Work stress, role conflict, social support, and psychological burnout among teachers. *Psychological reports*, 73(2), 371-380.
- Burke, R. J. & Richardson, A.M. (2000). "Psychological Burnout in organizations". Στο: R.T. Golembiewsky, (ed.), *Handbook of organizational behavior*, New York/ Basel: Marcel Dekker.

- Byrne, B.M. (1991). Burnout: Investigating the impact of background variables for elementary, intermediate, secondary and university educators. *Teaching and the teacher Education*, 72, 197-209.
- Cano-Garcia, F.J., Padilla-Munoz, E.M. & Carrasco-Ortiz, M.A. (2005). Personality and contextual variables in teacher burnout. *Personality and Individual Differences*, 38, 929-940.
- Capel, S.A. (1991). A longitudinal study of burnout in teachers. *British Journal of Education Psychology*, 61, 36-45.
- Cartwright, S., & Cooper, C. L. (1996). Coping in occupational settings. *Journal of Psychosomatic Research*, 43(1), 7-16.
- Chang, M.L. (2009). An appraisal perspective of teacher burn-out: Examining the emotional work of teachers. *Educational Psychology Review*, 21, 193-218.
- Clouse, R.W. & Whitaker, K.S. (1981). Clouse-Whitaker Career Attitude Inventory. A self analysis in career burnout. Nashville, TN: Matrix Systems.
- Collin, K.S. & Nolen, K. (2002). Job burnout: symptoms, causes and solutions, *Radiology Management*, 24(4), 51-53.
- Cooper, C. L., Dewe, P.J. & O' Driscoll, M.P. (2001). Organizational stress: A review and critique of Theory, Research and Applications. Sage. <http://dx.doi.org/10.4135/9781452231235>.
- Cordes, C.L. & Dougherty, T.W. (1993). A review and integration of research on job burnout. *Academy of management Review*, 18, 621-656. Retrieved from <https://psycnet.apa.org/doi/10.2307/258593>.
- Δανηλίδου, Α. (2013). Η μελέτη της επαγγελματικής εξουθένωσης των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης με τρία εναλλακτικά μοντέλα: το μοντέλο της Maslach, το μοντέλο της Pines και το μοντέλο της Κοπεγχάγης. Μεταπτυχιακή διπλωματική εργασία που υποβλήθηκε στο Τμήμα Εκπαιδευτικής και Κοινωνικής Πολιτικής του Πανεπιστημίου Μακεδονίας. Ανακτήθηκε Απρίλιος 24, 2019 από <http://dspace.lib.uom.gr/handle/2159/15722>
- Δεληγάς, Μ., Τούκας, Δ. & Σπυρούλης, Α. (2012). Το σύνδρομο της επαγγελματικής εξουθένωσης. *Υγιεινή και Ασφάλεια της εργασίας*, 50, 5-12.
- Δελλασούδας, Λ. (2005). *Σχολική ένταξη μαθητών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες* (Β' Έκδοση), Αθήνα: Αυτοέκδοση.

- Demirel, H. & Erdamar, K.G. (2009). Examining the relationship between job satisfaction and family ties of turkish primary school teachers. World Conference on Educational Sciences 2009. *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 1, 2211-2217.
- Deremouti, E., Bakker, A.B., Vardakou, I. & Kamtas, A. (2003). The convergent validity of two burnout instruments: A multitrait - multimethod analysis. *European Journal of Psychological Assessment*, 19, 12-23.
- Devos, G., Bouckenooghe, D., Engels, N., Hotton, G., Aelterman, A. (2006). An assessment of wellbeing of principals in Flemish primary schools. *Journal of Educational Administration*, 45 (1), 33-61.
- Dworkin, A. G. (1987). *Teacher Burnout in the Public Schools: Structural Causes and Consequences for Children*. State University of New York.
- Eichinger, J. (2000). Job Stress and Satisfaction Among Special Education Teachers: Effects of Gender and Social Role Orientation. *International Journal of Disability, Development and Education*, 47, 399-412.
- Elkin, A.J. & Rosch, P.J. (1990). Promoting mental health at the workplace: The prevention side of stress management. *Occupational Medicine*, 5(4), 739-754.
- Embich, J.L. (2001). The relationship of secondary special education teachers' roles and factors that lead to professional burnout. *Teacher Education and Special Education*, 24, 58-69.
- Farber, B. & Miller, J. (1981). Teacher burnout: A psycho-educational perspective. *The Teachers College Record*, 83(2), 235-243.
- Farber, B.A. (1991). *Crisis in education: Stress and burnout in the American teacher*. San Francisco: Jasey-Bass.
- Φλάμπουρας Νιέτος, Η., Παπαβαγγέλη, Σ. & Κουστέλιος, Α. (2018). Επαγγελματική Εξουθένωση Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης. *Εκπαιδευτικός Κύκλος*, Τόμος 6 (1), ISSN: 2241-4576.
- Freudenberger, H.J. (1974). Staff burnout. *Journal of Social Issues*, 30, 159-165.
- Friedman, I.A. (2000). Burnout in teachers: shattered dreams of impeccable professional performance. *JCLP/In Session: Psychotherapy in practice*, 56(5), 595-606.

- Friedman, I.A. & Kass, E. (2002). Teacher self-efficacy: A classroom-organization conceptualization. *Teaching and Teacher Education*, 18, 675-686.
- Garden, A.M. (1989). Burnout: the effect of psychological type on research findings. *Journal of Occupational Psychology*, 62, 223-234.
- Gold, E., Smith, A., Hopper, I., Herne, D., Tansey, G., Hulland, C. (2010). Mindfulness-Based Stress Reduction (MBSR) for Primary School Teachers. *Journal Child Family Studies*, 19, 184-189.
- Green, D.E., Walkey, F.H. & Taylor, A.J.W. (1991). The three-factor structure of the Maslach Burnout Inventory. *Journal Behavior and Personality*, 6, 453-472.
- Green, S.B. & Ross, M.E. (1996). A theory-based measure of coping strategies used by teachers: the problems in teaching scale. *Teaching & Teacher Education*, 12, 315-325.
- Greenglass, E.R. & Burke, R.J. (2003). Teacher stress. In Dollard, M.F. & Winefield, A.H. (Eds), *Occupational Stress in the Service Professions*, pp 213-236. New York: Taylor & Francis.
- Greenglass, E.R. & Burke, R.J. (1998). Work and Family Precursors of Burnout in Teachers: Sex Differences. *Sex Roles*, 18, 215-229.
- Greenglass, E.R., Schwarzer, R., Jakubiec, D., Fiksenbaum, L. & Taubert, S. (1999). The Proactive Coping Inventory (PCI): A Multidimensional Research Instrument, *Paper presented at the 20th International Conference of Stress and Anxiety Research Society (STAR)*, Cracow, Poland, July 12-14.
- Hakanen, J.J., Bakker, A.B. & Schaufeli, W.B. (2006). Burnout and work engagement among teachers. *Journal of School Psychology*, 43(6), 495-513.
- Halbesleben, J.R.B. & Buckley, M.R. (2004). Burnout in Organizational Life. *Journal of Management* 30(6), 859-879.
- Halbesleben, J.R.B. & Deremouti, E. (2005). The construct validity of an alternative measure of burnout: investigating the English translation of the Oldenburg Burnout Inventory. *Work and Stress*, 19(3), 208-220.
- Hepburn, C.G., Loughlin, C.A. & Barling, J. (1997). In book: *Coping with Chronic Stress*. DOI:10.1007/978-1-4757-9862-3_13.

- Hobfoll, S.E. & Freedy, J. (1993). Conservations of resources: a general stress theory applied to burnout. In W.B. Schaufeli, C. Maslach & T. Marek (Eds.), *Professional Burnout: Recent developments in theory and research*. Washigton, DC: Taylor & Francis, 115-133.
- Hogan, L.R. & McKnight, A.M. (2007). Exploring burnout among university online instructors: An initial investigation. *The Internet and Higher Education*, 10(2), 117-124.
- Hoigaard, R., Giske, R. & Sundsli, K. (2012). Newly qualified teachers' work engagement and teacher efficacy influences on job satisfaction, burnout, and the intention to quit. *European Journal of Teacher Education*, 35(3), 347-357.
- Hughes, R.E. (2001). Deciding to leave but staying: teacher burnout, precursors and turnover. *Journal of Human Resource Management*, 12(2), 288-298.
- Jackson, S.E., Schwab, R.L., Schuler, R.S. (1986). Toward an understanding of the burn-out phenomenon. *Journal of Applied Psychology*, 71(4), 630-640.
- Kahn, R. (1986). Job burnout: Prevention and remedies. *Educational Research Quarterly*, 11(1), 33.
- Kalliath, T. & Morris, R. (2002). Job satisfaction among nurses: a predictor of burnout levels. *Journal of Nursing Administrator*, 32, 648-654.
- Κάμτσιος, Σ. & Λώλης, Θ. (2016). Βιώνουν οι Έλληνες εκπαιδευτικοί την επαγγελματική εξουθένωση; Ο ρόλος των δημογραφικών χαρακτηριστικών και των καθημερινών στρεσογόνων ερεθισμάτων. *Επιστημονική Επετηρίδα Παιδαγωγικού Τμήματος Νηπιαγωγών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων*, Τόμος 9.
- Καντάς, Α. (1996). Το σύνδρομο της επαγγελματικής εξουθένωσης στους εκπαιδευτικούς και στους εργαζομένους σε επαγγέλματα υγείας και πρόνοιας. *Ψυχολογία: Το Περιοδικό της Ελληνικής Ψυχολογικής Εταιρείας*, 3, 71-85.
- Kantas, A. & Vassilaki, E. (1997). Burnout in Greek Teachers: Main findings and validity of the Maslach Burnout Inventory. *Work and Stress*, 11, 94-100.
- Kasinath, H.M. & Kailasalingam, H.M. (1995, May 29). Burnout among college teachers - A study. *University News*, 10-11.
- Kokkinos, C.M. (2009). Job stressors, personality and burnout in primary school teachers. *British Journal of Educational Psychology*, 77, 229-243.

Κόκκινος, Κ. Μ. (2002). Ερωτηματολόγιο Καταγραφής Επαγγελματικής Εξουθένωσης της Maslach για Εκπαιδευτικούς. Στο Α. Σταλίκας, Σ. Τριλίβα & Π. Ρούσση (Επιμ.) *Τα*

Ψυχομετρικά Εργαλεία στην Ελλάδα, σελ. 224 – 225. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Kokkinos, C.M. & Davazoglou, A.M. (2009). Special education teachers under stress: Evidence from a Greek national study. *Educational Psychology*, 29, 407-424.

Κόκκινος, Κ.Μ. & Δαβάζογλου, Α.Μ. (2006). Επαγγελματική εξουθένωση σε εκπαιδευτικούς Ειδικής και Γενικής Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. Ανακτήθηκε από: http://www.pek.org.cy/Proceedings_2006/10.%20Kefalaio%2010%20Ekpaideftiki%20erevna/10.5.%20K.M.%20Kokkinos%20&%20A.%20Davazoglou.pdf

Κολιάδης, Ε., Μυλωνάς, Κ.Λ., Κουμπιάς, Ε., Τσιναρέλλης, Γ., Βαλσάμη, Ν., & Βάρφη, Β., (2003). Το Σύνδρομο Επαγγελματικής Εξουθένωσης σε Εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Γενικής & Ειδικής Αγωγής. Στο Α. Παπάς, Α. Τσιπλητάρης, Ν. Πετρουλάκης, Κ. Χάρης, Σ. Νικόδημος, & Ν. Ζούκης (Επιμ.), Πρακτικά, 2ο Πανελλήνιο Συνέδριο της Παιδαγωγικής Εταιρείας Ελλάδος, "Ελληνική Παιδαγωγική και Εκπαιδευτική Έρευνα", Β' τόμος, σελ. 282-297. Αθήνα: Εκδόσεις Ατραπός.

Κολιάδης, Ε., Μυλωνάς, Κ.Λ., Κουμπιάς, Ε.Λ., Τσιναρέλλης, Γ., Βαλσάμη, Ν., Βάρφη, Β. (2000). Το Σύνδρομο Επαγγελματικής Εξουθένωσης σε Εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Γενικής & Ειδικής Αγωγής. Στο: *Πρακτικά του 2ου Πανελλήνιου Συνεδρίου της Ελληνικής Παιδαγωγικής Εταιρείας της Ελλάδος*.

Κουστέλιος, Α. & Κουστέλιου, Ι. (2001). Επαγγελματική ικανοποίηση και επαγγελματική εξουθένωση στην εκπαίδευση. *Ψυχολογία*, 8 (1), 30-39.

Koustelios, A. & Tsigilis, N. (2005). The relationship between burnout and job satisfaction among physical education teachers: a multivariate approach. *European Physical Education Review*, 11(2), 189-203.

Kristensen, T.S., Borritz, M., Villadsen, E. & Chrostensen, K.B. (2005). The Copenhagen Burnout Inventory: A new tool for the assessment of burnout. *Work & Stress: An International Journal of Work, Health & Organizations*, 19 (3), 192-207.

Kyriacou, C. (2001). Teacher stress: Directions for future research. *Educational Review*, 53(1), 27-35.

Kyriacou, C. & Sutcliffe, J. (1978). A model of teacher stress. *Educational Studies*, 4, 1-6.

Lazarus, R.S. & Folkman, S. (1984). Stress, appraisal and coping. New York, USA: Springer.

- Lease, S. (1999). Occupational role stressors, coping, support, and hardiness as predictors of strain in academic faculty: an emphasis in new and female faculty. *Research in Higher Education*, 40 (3), 285-307.
- Lee, R. T., & Ashforth, B. E. (1996). A meta-analytic examination of the correlates of the three dimensions of job burnout. *Journal of Applied Psychology*, 81, 123-133.
- Leiter, M. & Maslach, C., (1988). The impact of interpersonal environment on burnout and organizational commitment, *Journal of Organizational Behaviour*, 9, 297-308.
- Λεονταρή, Α., Κυρίδης, Α. & Γιαλαμάς, Β. (2000). Το επαγγελματικό άγχος των εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. *Παιδαγωγική Επιθεώρηση*, 7(30), 139-161.
- Λεονταρή, Α., Κυρίδης, Α. & Γιαλαμάς, Β. (1996). Εκπαιδευτικό στρες. *Ψυχολογικά θέματα*, 7, 139-152.
- Male, D.B., May,D. (1997). Stress, burnout and workload in teachers of children with Special Educational Needs. *British Journal of Special Education*, 24, 3, 133-140.
- Maphalala, C.M. (2014). The Manifestation of Occupational Stress in the Teaching Profession: The Unheeded Voices of Teachers. *Mediterranean Journal of Social Sciences*, 5(1), 77-88.
- Maslach, C. (2001). What have we learned about burnout and health? *Psychology & Health*, 16(5), 607-611.
- Maslach, C. & Jackson, S.E. (1986). *Maslach Burnout Inventory: Manual Research Edition*. Palo Alto, CA. Consulting Psychologists Press.
- Maslach, C. & Leiter, M. (2010). Reversing burnout: How to rekindle your passion for your work. *IEEE Engineering Management Review*, 4(38), 91-96.
- Maslach, C., & Leiter, P.M. (1997). *The Truth about Burnout*. New York. NY: Jossey-Bass.
- Maslach, C. & Schaufeli, B.W. (1993). Historical and conceptual development of burnout. In W.B. Schaufeli, C.Maslach & T.Marek, (Eds.), *Professional Burnout: Recent Developments in Theory and Research* (pp. 1-16). Washington DC: Taylor & Francis.
- Maslach, C., Schaufeli, B.W., & Leiter, P.M. (2001). Job burnout. *Annual Review Psychology*, 52, 397-422.

- McGee-Cooper, A., Trammel, D. & Lau, B. (1990). *You Don't Have to Go Home From Work Exhausted: The Energy Engineering Approach*. Dallas: Bowen & Rogers.
- Μούζουρα, Ε. (2005). *Πηγές και αντιμετώπιση επαγγελματικού - συναισθηματικού φόρτου εκπαιδευτικών: Σύνδεση ατομικών και κοινωνικών συνθηκών έντασης*. Διδακτορική Διατριβή. Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης.
- Murphy, L. R., & Sauter, S. L. (2003). The USA perspective: Current issues and trends in the management of work stress. *Australian Psychologist*, 38(2), 151-157.
- Nichols, A.S. & Sosnowsky, F.L. (2002). Burnout Among Special Education Teachers in Self-Contained Cross-Categorical Classrooms. *Teacher Education and Special Education*, 25(1), 71-86.
- Nikolaou, I., & Tsaousis, I. (2002). Emotional intelligence in the workplace: Exploring its effects on occupational stress and organizational commitment. *International Journal of Organizational Analysis*, 10(4), 327-342.
- Ozdemir, Y. (2007). The Role of Classroom Management Efficacy in Predicting Teacher Burnout. *International Journal of Social, Behavioral, Educational, Economic, Business and Industrial Engineering*, 1(11), 751-757.
- Παπαδόπουλος, Ι. & Σταμόπουλος, Κ. (2011). Δημογραφικά χαρακτηριστικά εκπαιδευτικών και εργασιακό άγχος. *Παιδαγωγικός Λόγος*, 2, 65-97.
- Παπαθανασίου, Ι. (2012). *Αξιολόγηση της επαγγελματικής εξουθένωσης στους επαγγελματίες υγείας και ψυχικής υγείας*. Διδακτορική Διατριβή που υποβλήθηκε στο Τμήμα Ιατρικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Ανακτήθηκε Απρίλιος 24, 2019 από <https://www.didaktorika.gr/eadd/handle/10442/27113>
- Παπαρηγοπούλου, Α., Κουμπιάς, Μ. & Γιαβρίμης, Π. (2002). Σύνδρομο Επαγγελματικής Εξουθένωσης: Το χρόνιο άγχος των δασκάλων και η μετεξέλιξή του σε επαγγελματική εξουθένωση. *Μέντορας*, 5, 103-127.
- Papastyliaou, A., Kaila, M. & Polychronopoulos, M. (2009). Teachers' burnout, depression, role ambiguity and conflict. *Social Psychology Education*, 12, 295-314.
- Παπαστυλιανού, Α. & Πολυχρονόπουλος, Μ. (2007). Επαγγελματική εξουθένωση και προσωπικοί ψυχολογικοί παράγοντες σε εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης. *Ψυχολογία*, 14(4), 367-391.

- Πατσάλης, Χ., Παπουτσάκη, Κ. (2010). Η επαγγελματική εξουθένωση εκπαιδευτικών της πρωτοβάθμιας εκπαίδευσης. *Επιστημονικό Βήμα*, τ.14, 249-262.
- Pillay, H., Goddard, R. & Wilss, L. (2005). Well-being, Burnout and Competence: Implications for teachers. *Australian Journal of Teacher Education*, 30(2), 22-33.
- Pines, A.M. (1986). "Who is to blame for helper's burnout? Environmental impact", Στο: C.D. Scott & J. Hawk (eds), *Heal Thyself: The Health of Health Care Professionals*, New York: Bruner/Mazel Publications.
- Pines, A.M. & Aronson, E. (1988). *Career burnout: causes and cures*. New York. The Free Press.
- Pines, A.M. & Keinan, G. (2005). Stress and burnout: The significant difference. *Personality and Individual Differences*, 39, 625-635.
- Pisanti, R., Gagliardi, P.M., Razzino, S. & Bertini, M. (2003). Occupational Stress and Wellness Among Italian Secondary School Teachers. *Psychology & Health*, 18(4), 523-536.
- Platsidou, M. & Agaliotis, I. (2008). Burnout, Job Satisfaction and Instructional Assignment-related Sources of Stress in Greek Special Education Teachers. *International Journal of Disability, Development and Education*, 55(1), 61-76.
- Πολυχρόνη, Φ. & Αντωνίου, Α.Σ. (2006). Εργασιακό στρες και επαγγελματική εξουθένωση των Ελλήνων εκπαιδευτικών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση, στο Χ.Φ. Παπαηλιού, Γ. Ξαnthάκου και Χατζηχρήστου, Σ. (επιμ.). *Εκπαιδευτική-Σχολική Ψυχολογία* (Τόμος γ'), Αθήνα: Ατραπός.
- Rasku, A. & Kinnunen, U. (2003). Job Conditions and Wellness among Finnish Upper Secondary School Teachers. *Psychology & Health*, 18(4), 441-456.
- Reilly, E., Dhingra, K. & Boduszek, D. (2013). Teachers' self-efficacy beliefs, self-esteem, and job stress as determinants of job satisfaction. *International Journal of Educational Management*, 28(4), 365-378.
- Σαλμάν, Λ. & Πλατσίδου, Μ. (2011). Επαγγελματική εξουθένωση και επαγγελματική ικανοποίηση των δικηγόρων Θεσσαλονίκης. *Το βήμα των κοινωνικών επιστημών*, 15, 60, 53-77.
- Sari, H. (2010). An analysis of burnout and job satisfaction among Turkish special school headteachers and teachers, and the factors affecting their burnout and job satisfaction. *Educational Studies*, 30, 291-306.

- Schaufeli, B.W. & Enzmann, D. (1998). *The burnout companion to study and practice: A critical analysis*. London: Taylor & Francis.
- Schaufeli, B.W., Salanova, M., Gonzalez-Roma, V. & Bakker, A.B. (2002). The measurement of engagement and burnout: a confirmative analytic approach. *Journal of Happiness Studies*, 3, 71-92.
- Schaufeli, B.W. & Buunk, B.P. (2003). Burnout: An overview of 25 Years of Research and Theorizing Professional Burnout. In Schabracq, M.J., Winnubst, J.A.M. & Cooper, C.L. (Eds.), *The Handbook of Work And Health Psychology*, Second Edition, England: John Wiley & Sons LTD.
- Schaufeli, B.W., Leiter, P.M., Maslach, C. (2009). Burnout: 35 years of research and practice. *Career Development International*, 14, 3, 204-220.
- Schwarzer, R. & hallum, S. (2008). Perceived teacher self-efficacy as a predictor of job stress and burnout: Meditation analyses. *Applied Psychology*, 57, 152-171.
- Shukla, A., & Trivedi, T. (2008). Burnout in Indian Teachers. *Asia Pacific Education Review*, 9 (3), 320-334.
- Skaalvik, M.E. & Skaalvik, S. (2009). Does school context matter? Relations with teacher burnout and job satisfaction. *Teaching and Teacher Education*, 25, 518-524.
- Souza Poza, A. & Souza-Poza A.A. (2000). Well-being at work: a cross-sectional study of the levels and determinants of job satisfaction. *Journal of Socio-Economics*, 29 (6), 517-538.
- Sparks, K., Faragher, B. & Cooper, C.L. (2001). Well-being and occupational health in the 21st century workplace, *Journal of Occupational and Organizational Psychology*, 74, 489-509.
- Steinhardt, A.M., Jaggars, E.S.S., Faulk, E.K. & Gloria, T.C. (2011). Chronic Work Stress and Depressive Symptoms: Assessing the Mediating Role of Teacher Burnout. *Stress and Health*, 27, 420-429.
- Taris, W.T., Van Horn, E.J., Schaufeli, B.W., Schreurs, J.G.P. (2004). Inequity, burnout and psychological withdrawal among teachers: a dynamic exchange model. *Anxiety, Stress, and Coping*, 17(1), 103-122.
- Tennant, C. (2001). Work-related stress and depressive disorders. *Journal of Psychosomatic Research*, 51, 697-704.

- Tharenou, P., Donohue, R. & Cooper, B. (2012). *Management Research Methods*. Cambridge University Press. doi.org/10.1017/CB9780511810527
- Timms, C., Graham, D. & Cottrell, D. (2007). I just want to teach. *Journal of Educational Administration*, 45(5), 569-586.
- Vavrus, M. (1987). Reconsidering Teacher Alienation: A Critique of Teacher Burnout in the Public Schools. *The Urban Review*, 19(3), 179-188.
- Veldman, I., Van Tartwijk, J., Brekelmans, M. & Wubbels, T. (2013). Job satisfaction and teacher-student relationships across the teaching career: Four case studies. *Teaching and Teacher Education*, 32, 55-65.
- Vesely, K.A., Saklofske, H.D. & Leschied, D.W.A. (2013). Teachers - The Vital Resource: The Contribution of Emotional Intelligence to Teacher Efficacy and Well-Being. *Canadian Journal of School Psychology*, 28(1), 71-89.
- Verhoeven, C., Kraaij, V., Joekes, K. & Maes, S. (2003). Job conditions and wellness/health outcomes in Dutch secondary school teachers. *Psychology and Health*, 18(4), 473-487.
- Wilk, S.L. & Moynihan, L.M. (2005). Display rule "regulators": The relationship between supervisors and worker emotional exhaustion. *The Journal of Applied Psychology*, 90(5), 917-927.
- Wright, L.L. & Heppner, J.M. (1986). A Facilitator's Guide to Career Transition Workshops for Educators. *Journal Career Development*, 13(1), 39-48.
- Χατζηχρήστου, Χ. (2000). Ανασκόπηση της διεθνούς πραγματικότητας και εμπειρίας σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία υπηρεσιών ψυχικής υγείας παιδιών και εφήβων, στο Α.Καλαντζή-Αζίζι & Η.Μπεζεβέγκης (επιμ.). *Θέματα Επιμόρφωσης/Ευαισθητοποίησης Στελεχών Ψυχικής Υγείας Παιδιών και Εφήβων*, Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.